Anul I. Nr. 8

Iulie 1951

ÎNDREPTAR

FOAIE PENTRU GÂND ŞI FAPTĂ CREŞTINEASCĂ

Ad me currendum est in omni judicio
(De Imitatione Christi. Lib. III. Cap. 46)

Buna-Vestire, miniatură din Evangheliar, Speyer 1197. Karlsruhe, Badische Landesbibliothek.

Critica teologică

Intr'un articol din Predania, Nae Ionescu se oprea cândva asupra problemei limitelor criticei teologice. Există o critică teologică -spunea el- ale cărei rădăcini sunt în spiritul critic. Critica aceasta este însăşi negaţia creştinismului. A critica, însemnează a judeca, a măsura cu o lege şi a stabili coincidenţe şi abateri, judecătorul fiind instrumentul de măsurare al unei ordini obiective, existând în ea însăşi. Se întâmplă însă că uneori această ordine obiectivă în numele căreia se exercită judecata, se numeşte RAŢIUNE. A considera această raţiune ca ordine obiectivă, nu e, poate, lipsit de îndreptăţire; dar nici suficient nu e. Pentru ca o ordine obiectivă să poată fi luată drept normă în judecarea unui fapt este neapărat necesar ca ea să fie şi normală. Ordinea raţională nu este, însă, o ordine normală nici în înţeles teologic, nici în înţeles metafizic.

Dar raţiunea nu vrea să fie numai ordine obiectivă; ci şi instrument de judecată. Din această dublă calitate -de lege şi judecător în acelaşi timp- rezultă tendinţa de a nu mai limita, în nici un fel, operaţia aceasta a judecăţii, de a nu o mai opri în faţa nimănui şi a nimic; de a se judeca şi a se dizolva pe sine însăşi dizolvând în acelaşi timp „ordinea obiectivă" care stă la baza oricărei judecăţi, - nihilismul fiind termenul ultim al spiritului critic.

Acestui fel de exercitare a judecăţii teologice, Nae Ionescu îi opunea „scaunul de judecată": în loc de a da drumul raţiunii tale spre a spune dacă ce se întâmplă este bine sau rău, limitează-te la operaţia de confruntare a ceea ce se întâmplă, cu ordinea firească şi obiectivă, hotărîtă pentru totdeauna de voia lui Dumnezeu; a compara ceea ce se întâmplă, cu măsura dumneezească a cum trebue să se întâmple; a constata, pur şi simplu, abaterile dela desfăşurarea firească a lucrurilor teologice.

Critica izvorîtă din spiritul critic duce, fatal, la desmăţ; căci judecând lucrurile după măsuri care nu sunt ale lor, ci ale tale, e firesc să le găseşti în vină. Critica cealaltă, nefiind decât operaţie de confruntare şi de stabilire a abaterilor dela fireasca desfăşurare, nu se poate manifesta decât prea puţin; prea mult niciodată.

Exercitarea criticei teologice în numele raţiunii tale, e uşoară: pe lângă raţiune (câtă este!) îţi mai trebue un Nou Testament.

continuarea în pag. 3

ECUMENICITATE

SINOD ECUMENIC

IV

Intr'unul din articolele sale teologice, apărute în 1872 în volum, A. S. Homiakov încearcă să escamoteze realitatea care este apostolicitatea Bisericii lui Hristos. El recunoaşte că Biserica, credincioasă principiului apostolic şi preceptelor clare ale Noului Testament, nu uită că prin episcopi se leagă de dumnezeescul ei Intemeietor, prin veacuri; că prin ei se simte necontenit înălţată la Acela ale cărui mâni au consacrat pe Apostoli şi că tocmai pentru acest motiv ea — Biserica — acceptă hotăririle episcopilor în chestiuni de disciplină şi le acordă dreptul şi onoarea de a rosti hoăririle ei dogmatice, ea rezervându-şi, totodată, dreptul de a judeca dacă ei au fost sau nu organe fidele ale credinţei şi ale tradiţiei ei. Iar într'o notă, la acelaşi articol, adaugă că în caz de dezacord între episcopi, Biserica întreagă e cea care judecă în ultimă instanţă; unanimitatea în eroare a episcopatului ne fiind admisă nici măcar ca ipoteză. Dacă însă unanimitatea episcopatului nu poate greşi, la ce bun toată teoria despre totalitatea credincioşilor, singura care nu greşeşte? Evident, aceasta nu este singura contradicţie în care cade A. S. Homiakov: când vrei ca realitatea să se plece spre a intra în tiparele teoriei tale ajungi fatal în dificultăţi. În teoria sa despre certitudinea adevărului în Biserică, anti-individualistul Homiakov se dovedeşte a fi înrudit cu protestantismul pe care-l combate, cu înverşunare. Căci condiţionând certitudinea adevărului de experienţa mistică bazată pe iubire reciprocă, el nu face altceva decât să transpună pe plan „sobornicesc" experienţa individuală preconizată de protestantism.

Cheia adevărului în Biserică fiind sinodul ecumenic, se înţelege că grija tuturor teologilor răsăriteni, adepţi ai învăţăturii lui Homiakov, este de a afla o definiţie, cât mai convenabilă, a sinodului ecumenic.

N. Milaş, care cunoaşte istoria sinoadelor, dar care nu se poate descurca din bogata împletitură a faptelor, îi dă această definiţie: Sinodul ecumenic este adunarea păstorilor şi a învăţătorilor Bisericii, dacă e posibil din toate părţile lumii creştine". Definiţia lui Milaş e mult prea vagă spre a avea vreo valoare: „păstori" sunt şi preoţii; „învăţători" sunt şi mirenii; iar la sinoadele ecumenice cu hotărît numai episcopii. N. Milaş condiţionează „ecumenicitatea" sinodului de faptul acceptării hotăririlor lui „de către toţi clericii şi laicii creştini ai tuturor bisericilor". Aceasta nu s'a întâmplat, însă, niciodată în istoria Bisericii Şi totuşi sinoade ecumenice există.

Wl. Loosky încearcă să ocolească dificultatea oprindu-se la sensul etimologic al cuvântului „icumenic".

„Le nom de conciles oecuméniques — spune Loosky — attribué en Orient à sept premiers synodes généraux répond à une réalité d'ordre purement historique: ce sont les conciles du territoire oecuménique, celui de l'Empire byzantin qui s'étendait (du moins théoriquement) à tout l'univers chrétien. Aux époques ultérieures, l'Eglise orthodoxe a connu des conciles généraux qui, sans porter le titre d'oecuméniques, n'en était pas moins nombreux ni moins importants".

Definiţia lui Loosky e vulnerabilă:

a) Nu numai „în Orient", ci şi în Occident se atribue numele de ecumenice primelor 7 sinoade.

b) Nu toate cele 7 sinoade ecumenice au fost sinoade „generale". Ex: sinodul II ecumenic (Constantinopol, 381), la care Biserica Apusului nici n'a fost invitată. Şi totuşi sinodul este ecumenic. (Intenţia de a convoca un sinod „general" fusese străină convocatorilor dela anul 381).

c) Nu toate sinoadele „generale" de până la anul 787 au devenit şi ecumenice. Ex: sinodul general convocat de împăraţii Teodosie II şi Valentinian III prin scrisoarea circulară din 30. 3. 449, trimisă tuturor mitropoliţilor şi episcopilor de seamă din Occident şi din Orient, pentru sinodul dela Efes în chestiunea erorii lui Eutichie. Sinodul s'a ţinut. Au participat la acest sind 360 epsicopi (dupa Breviculus historiae Eutychianistarum), sau 135, după alte izvoare. Episcopul Romei şi-a trimis la acest sinod 3 Legaţi. A prezidat un patriarh: cel al Alexandriei. Deciziile sinodului au primit parafa imperială. Şi totuşi sinodul acesta n'a fost „ecumenic".

d) Nu „aux époques ultérieures" — cum spune Wl. Loosky — ci chiar în vremea aceasta (325-787) Biserica a cunoscut sinoade generale care n'au devenit ecumenice.

e) A afirma că sinoadele generale ale Bisericii ortodoxe ţinute după anul 787, cu toate că nu poartă titlul de „ecumenice" nu sunt mai puţin importante decât cele ecumenice, însemnează a încerca să deprecіezi valoarea sinoadelor ecumenice, a căror învăţătură stă, ca stânca tare, în faţa tentativelor orgoliului omenesc de „strâmbare a adevărului".

In această ordine de idei, amintim şi afirmaţia, curioasă, a teologului Şt. Ţancoff: „După perioada lor clasică în primele veacuri ale bisericii, sinoadele ecumenice stagnează în evul-mediu, fără însă ca ideea să se fi pierdut".

Şi poate că nu este lipsit de utilitate să amintim şi încercarea dogmatistului Hr. Andrutsos de a defini lucrarea Sfântului Duh în sinoadele ecumenice: nu acţiune de revelare; ci acţiune de supraveghiere.

GEORGE RACOVEANU

C'est chez nous une conviction ancienne que la philosophie occidentale risque, si on peut dire, de se «provincialiser»: d'abord en se cantonnant jalousement dans sa propre tradition et en ignorant, par exemple, les problèmes et les solutions de la pensée orientale; ensuite en s'obstinant à ne reconnaître que les «situations» de l'homme des civilisations historiques, au mépris de l'expérience de l'homme «primitif», ressortissant aux sociétés traditionnelles. Nous estimons que l'anthropologie philosophique aurait quelque chose à apprendre de la valorisation que l'homme présocratique (autrement dit l'homme traditionnel) a donnée à sa situation dans l'Univers. Mieux: que les problèmes cardinaux de la métaphysique pourraient être renouvelés par la connaissance de l'ontologie archaïque.

Mircea Eliade

Cuvânt

de SEVER POP

Scriitorul Al. Mateevici a caracterizat în cuvinte înaripate tezaurul spiritualităţii noastre etnice atunci când a spus: „Limba noastră-i o comoară, În adâncuri înfundată, Un şirag de piatră rară, Pe moşie revărsată". (Limba noastră, în volumul Poezii).

Intr'adevăr cercetătorul rămâne surprins când analizează cu răbdare înţelesul vorbelor care ne servesc la exprimarea gândurilor. Deşi sântem grăbiţi cu toţii, subt influenţa progresului tehnic al zilelor noastre, şi n'avem timpul necesar să stăm de vorbă cu noi înşine, să ne examinăm felul de a gândi şi de a judeca (fapt care explică numeroase şovăiri şi inconsecvenţe), e cred necesar să ne oprim atenţiunea asupra altei pietre preţioase care ne serveşte să ne îmbrăcăm gândurile.

Vorba veche cuvânt mi se pare semnificativă mai ales astăzi când multe legăminte dintre indivizi şi dintre popoare pierd din valoarea lor, chiar când au fost eternizate prin scris.

Ea are aproape douăzeci de secole de viaţă în limba noastră şi continuă pe latinescul CONVENTUM, care însemna „acord, pact, înţelegere, convenţie, tratat, obligaţiune, etc.", cum ne arată câteva înţelesuri păstrate încă în limba veche românească (a pune cuvânt, a lega cuvânt, a ţinea cuvânt cu cineva, etc.). A primit în cursul vremii şi sensurile de „vorbă, discurs, proverb, promisiune, etc. (vezi Dicţionarul Academiei române), şi a fost înlocuită, în multe accepţiuni, prin termenul vorbă (un împrumut din limba slavonă).

Mi se pare totuşi demn de încrestat faptul că se zice mai ales om de cuvânt şi mai rar om de vorbă, deşi acest din urmă cuvânt este astăzi tot mai des întrebuinţat (poate de când cuvintele au devenit vorbe).

Verbul latin CONVENTO — ARE „a se întruni" se păstrează subt forma cuvânta (substantivul cuvântare, şi multe alte derivate, printre care cuvântător, cuvântătoare), şi are numeroase înţelesuri interesante în limba noastră.

Limbile romanice n'au păstrat sensurile latine caracteristice limbii noastre (vezi ital. parola, franc. mot, parole, etc.); limba albaneză (urmaşa limbii Tracilor şi Ilirilor) întrebuinţează însă acelaşi cuvânt latin şi cu aceleaşi înţelesuri ca şi la noi.

Când limbile romanice din Occident au introdus cuvântul latin CONVENTUS, cu înţelesul de „reuniune, întrunire" şi apoi cu cel de „mănăstire" (vezi ital. convento, franc. couvent, etc.), legăturile noastre cu Apusul erau desigur întrerupte(din cauza venirii Slavilor). Noi n'avem, pentru a exprima conceptul de mai sus, decât termenul mănăstire.

Pentru a înfăţişa şi mai bine strălucirea acestui diamant linguistic român, reamintesc cititorului câteva expresiuni: nu mulţimea cuvintelor umple baniţa (demirlia); omul nu se bate cu băţul, ci cu cuvântul; cine nu ascultă de cuvânt, nu ascultă nici de bătaie; la întristare, cuvântul dulce leac aduce, etc.

Cred semnificativ pentru trecutul nostru faptul că latinul CONVENTUM a păstrat în limba noastră, şi numai în limba noastră, înţelesuri care dovedesc o valoare simbolică: un fel de ciment al demnităţii individului, legată prin vorbă, în comunitatea omenească.

continuarea în pag. 3

PSALMUL 134

Aliluia!
Lăudaţi numele Domnului;
lăudaţi-L servi ai Domnului,
care staţi în casa Domnului,
în curţile casei Dumnezeului nostru.

Lăudaţi pe Domnul, că Domnul e bun;
psalmodiaţi numelui lui, căci plăcut este.
Că Domnul şi-a ales pe Iacov,
pe Israel de moştenire a sa.

I

Cu adevărat una ştiu:
că mare este Domnul,
şi Dumnezeul nostru e mai presus
de toţi zeii.

Tot ceea ce vrea Domnul, face,
în cer şi pe pământ, în mare
şi în toate adâncurile apelor.

Aduce norii dela marginile pământului;
cu fulgerile face ploaie;
scoate vântul din ascunzişurile sale.

II

A lovit pe întâii născuţi ai Egiptului,
oameni şi vite;
A trimis semne şi minuni în tine, Egipte,
împotriva lui Faraon
şi a tuturor slugilor lui!

A lovit neamuri multe
şi a ucis regi puternici:
pe Sehon, regele Amoreilor
şi pe Og, regele Vasanului,
şi pe toţi regii Canaanului.
Şi pământul lor l-a dat în stăpânire,
în stăpânirea lui Israel, poporul său.

Doamne, numele tău rămâne în veac,
amintirea ta, Doamne, din neam în neam.
Căci Domnul apără poporul său
şi se îndură spre servii săi.

III

Idolii neamurilor nu's decât argint şi aur,
făpturi de mâni omeneşti:
Gură au şi nu vorbesc,
ochi au şi nu văd;
au urechi şi nu aud,
şi suflare în gura lor nu este.
Fie asemenea lor cei ce i-au făcut,
şi toţi care cred în ei!

*

Casă a lui Israel,
binecuvântaţi pe Domnul;
Casă a lui Aron,
binecuvântaţi pe Domnul;

Casă a lui Levi, binecuvântaţi pe Domnul;
binecuvântaţi pe Domnul,
cei ce vă închinaţi Domnului

Fie binecuvântat Domnul din Sion,
cel ce locueşte în Ierusalim!

(Traducere de Octavian Bârlea şi George Racoveanu, după LIBER PSALMORUM. Nova e textibus primigeniis interpretatio latine cum notis criticis et exegeticis. Roma 1945).

A apărut:

MIRCEA ELIADE, **Le chamanisme et les techniques archaiques de l'extase.** Paris, Payot, 1951, 450 pag. gr. in 8.

Psychologie et Histoire des Religions: à propos du Symbolisme du Centre. Extrait de **„Eranos-Jahrbuch"**, Zürich, 1950, 42 pag.

*

Subt tipar:

NAE IONESCU, **Convorbiri.**
Cu un cuvânt lămuritor de
Mircea Eliade şi **George Racoveanu.**

LATINITATE ŞI ROMÂNISM

ÎNSEMNĂRI CU PRILEJUL TENTATIVEI DE «REFACERE» A LIMBII ROMÂNEŞTI

Filologii din R.P.R. consideră „studierea influenţei slave asupra formării şi desvoltării limbii române ca una din ele mai actuale sarcini ale lingvisticei noastre". Din diferitele comunicări academice aflăm că ei vreau să ne refacă limba, ţinând seamă de „tezele staliniste privitoare la vocabular şi la fondul principal de cuvinte". De aceea noi n'am putea cinsti mai mult trecutul şi viitorul poporului român decât subliniind, la rându-ne, importanţa latinităţii noastre.

Valoarea universală a limbii latine o cunoaştem cu toţii, cel puţin din studiile liceale. Limba latină nu e atât de mieliflă şi atât de muzicală, plină de diftongi, de vocale bine sunătoare; nu e atât de lipsită de legături şi de prea dese consonante ca limba greacă, căreia îi stă alături — dacă nu o întrece — numai limba italiană (Vezi, Friedel Kulturgeschichte Griechenlands, 58). Dar e o limbă sonoră, densă, în care fiecare propoziţie se pare că n'ar putea fi spusă mai concis. Propoziţiile şi frazele sunt construite cum nu se poate mai clar şi mai logic: ca o cohortă militară, ca o legiune, în care totul e ordonat, strâns cu cea mai mare concentrare şi forţă. Frumuseţa ei este virilă. Ceea ce caracterizează limba latină nu sunt adjectivele unui grai de pictori sau de literaţi, deşi nu lipsesc pentru colorarea măsurată a vorbirii, nici diminutivele sau augmentativele care în limbile italiană şi spaniolă joacă un rol atât de mare (deşi ici şi colo se pot întâlni); ci rolul covârşitor îl joacă v e r b u l. E deci o limbă care trăeşte din forţă, din activitate. Cugetarea în limba latină se face repede şi concis, mai repede şi mai concis decât în oricare alta. De aceea nu e limbă mai potrivită pentru epigrame, inscripţii, motto, adagii (ad agendum apta). Caracteristic pentru forţa acestei limbi e şi faptul că substantivele sunt lipsite de articol (cazurile se disting prin terminaţie!), şi verbele sunt conjugate fără pronume personal (eu am: habeo!). „În opoziţie cu anarhia dialectelor greceşti, în limba latină domneşte unitate, în perioadele sale e subordonare soldăţească, puternică delimitare a competenţelor, raţionalitatea unei cărţi de legi: în armonia sa sever formată răsună pasul legionarilor. Are sobrietatea şi sărăcia, însă şi forţa şi claritatea unei zidiri brute. S u b t i l i t a t e v i n c i m u r, spunea Quintilian, v a l e a m u s p o n d e r e!" (E. Friedel, o.c. 165).

Forţa acestei limbi nu era decât expresia unei rare forţe sufleteşti, căci după cum spune Seneca: t a l i s h o m i n i b u s f u i t o r a t i o q u a l i s v i t a. (vorbirea oamenilor a fost aşa cum le-a fost şi vieaţa). Tăria aceasta au dovedit-o pe teren militar, juridic, colonizator, imperial. Nu e locul aci să facem istorie pentru a reliefa spiritul deosebit de activ şi de constructiv al Romanilor, care nu s'a impus numai în lumea de atunci, ci a lucrat peste secole, stând la baza multor instituţii de azi. Forţa spirituală realizatoare care din R o m a q u a d r a t a a dus la R o m a a u r e a şi apoi la R o m a a e t e r n a explică în bună parte tăria de expresie şi armonia severă a limbii latine.

Întorcându-ne privirile spre limba slavă, spre limba rusească în special, vom putea uşor observa că ea revelă o lume cu totul opusă. Mulţi află că e dulce vorba slavă, şi aceasta nu vreau să o neg: şi în dulce sunt atâtea nuanţe. E desigur şi o limbă bogată în adjective. Însă nu e o limbă plină de claritate. Vocalele ei în bună parte se „chircesc" în semi vocale, care au mult din neclaritatea orizonturilor de stepă, pierzându-se unele în altele. Şi ce e mai mult: e o l i m b ă l i p s i t ă d e v e r b. Poate multora le va părea această afirmaţie un paradox căci limba rusească are posibilităţile să exprime nuanţele trecutului şi ale viitorului. Nu vreau să neg acest lucru, căci nu e limbă care să nu aibă aceste posibilităţi. Întrebarea e însă dacă aceste feluri de exprimare ale acţiunilor trecute se face prin f o r m e p u r v e r b a l e, sau prin s u r o g a t e de verbe. În limba rusă mi-aş permite să afirm că există numai p r e z e n t u l, în afară de verbele auxiliare cu forme mai bogate. Desigur e şi un trecut, dar nu e decât o formă adjectivală a verbului. Iar viitorul nu e decât infinitivul precedat de auxiliarul a f i. Ca să se poată exprima şi alte nuanţe ale trecutului (în afară de imperfect) şi ale viitorului (în afară de viitorul simplu), s'a recurs tot la un surogat: s'au creat d o u ă a s p e c t e ale verbului: aspectul perfect şi imperfect.

Consecinţele acestei lipse a verbului, dă întregii limbi o notă cu totul aparte. Limba slavă, oricât de bogată ar fi în nuanţe adjectivale, rămâne lipsită de fulcrul pe care trebue să se sprijine limba unui popor voluntar, sau are numai o subţire coloană vertebrală pentru un popor desvoltat. Orientându-ne după proverbul latin: t a l i s h o m i n i b u s f u i t o r a t i o q u a l i s v i t a (Seneca), putem spune că limba slavă nu-i o limbă voluntară; nu desvălue calităţi de popor constructiv, bazaţi pe un principiu intern. Pe când gura latină e ca o daltă care dă cuvintelor o formă clară, plastică, bine definită, gura slavă e ca o topilă ce disolvă totul; sau — dacă această comparaţie se pare tare — e ca o apă leneşă, cu multe meandre, care nu lasă să i se vadă albia. Nu vreau să spun că această caracteristică paralizează dela orice acţiune, căci nu e fiinţă care să nu activeze. Însă există deosebire între un fel sau altul de a activa. Pe când un caracter voluntar (cu limbă bogată în verb) lucrează metodic, constructiv, sprijinit de o puternică voinţă, caracterul mai puţin voluntar sau afectiv (cu limbă săracă în timpuri verbale) lucrează la intervale, prin explosie de energie, ceea ce nu poate avea întotdeauna efect binefăcător.

Poate va obiecta cineva: cum se poate spune că poporul slav nu e constructiv, când a creat un stat, un imperiu de proporţiile imperiului rusesc de azi? Nu reprezintă aceasta o putere de ordonare? Nu e aceasta o forţă creativă de prim ordin? La toate acestea mi-aş permite să cred mai departe că poporul rus nu e un popor creator de stat. Se ştie că întâiul lor stat creat în sudul Rusiei n'a fost creat de Slavi, ci de Germanii care s'au coborît din peninsula scandinavică şi i-au cucerit. Dinastia Ruric din care se coboară sf. Vladimir, încreştinătorul Ruşilor, n'a fost dinastie slavă, ci germană. Însuşi numele de R u s nu e slav, ci german: era numele tribului german care i-a cucerit şi care a ajuns în veacul al IX-lea sub zidurile Constantinopolului. (pe mare!). Nici statul moscovit de mai târziu nu e în sine o creaţie slavă: se ştie că tătarii au stăpânit aceste regiuni două secole, iar autonomia, pe urmă independenţa principatului Moscovei, se datoresc aristocraţiei tătaro-ruseşti din acea regiune.

În rezumat, făcând o comparaţie între creaţiile spiritului roman şi ale celui slav, se poate spune că Romanii, cu spiritul lor de ordine şi disciplină, au creat Dreptul mondial şi au servit de normă tuturor statelor moderne; iar Ruşii au creat Nihilismul mondial şi anarhia.

OCTAVIAN BÂRLEA

Către zori mă 'ntorn

Către zori mă 'ntorn
şi'n flacări cerul vădu-l . . .
Al hăului corn
surd vesteşte prăpădul . . .

Crunt crivăţ cărunt
lung cutreeră sudul:
prin tot ce simt şi sunt,
potopul audu-l . . .

Peste-orice adăpost
ridicu-mi dîrz capul:
pe cel ce ieri am fost
în ape repezi scapu-l . . .

Orice cuget nedrept
dela mine aruncu-l:
duc neamul strîns la piept,
cum duce-mi-aş pruncul . . .

Spre ce 'nverzit liman
la pieptul meu ducu-l?
Moare orb şi sărman
în mine-haiducul?

Şi cum mă îngreoi
în suflet ascunzîndu-l,
ca mii de morţi Negoi
crunt apasă-mă gîndul . . .

Nu mai văd peste leat?
Năzdrăvan cornul ădu-l:
de ce-am vrut şi-am visat
să se nărue iadul!

Mi-e sortit ceasul rău,
ce din poartă alungu-l?
Cum să văd peste hău,
cu văzul meu, ciungul?

Ah, ce mări de noroi,
dealungul, dealatul! . . .
Pentru cîţi dintre noi
va 'nflori Araratul?

Madrid, 1950

ARON COTRUŞ

JOSE CAMON AZNAR DESPRE POEZIA LUI ARON COTRUŞ:

Opera lui Cotruş este poezie aquilină, de-a curmezişul căreia ar fi greu să se traseze profilul emotiv-individual. Înfăşurat într'o manta de foc, cu frunte de stâncă şi gură de profet, el dedică cuvintele sale, ca Tablele Legii, seminţiilor fără de început şi oamenilor înnecaţi în anonimatul aceleeaşi mâhniri . . . În inspiraţia lui Cotruş, cuvântul **Roma** nu e o definire a calităţilor rassiale, nici o convenţie de gen cultural. E mai mult un stimulent războinic, un semn de diferenţiere, care obligă de a menţine ardoarea, măcar cea defensivă în faţa puterii nedeterminate, dar enorme, a avalanşelor din Răsărit. (Din volumul „Poemas", pag. 45).

*

Un grup de iniţiativă, constituit de domnii: Ştefan Baciu, F. Brădescu şi I. G. Dimitriu, a întemeiat la Rio de Janeiro **„Cercul Cultural Andrei Mureşanu"**. Asociaţia editează revista literară **„Înşir'te Mărgărite"** al cărui prim număr a şi apărut. Programul cultural al Cercului este cât se poate de frumos şi de vast.

CONFERINŢE

Invitat de grupul **„Eranos"**, **Domnul Mircea Eliade** va ţine, la 20-21 August, la **Ascona** două conferinţe:
Le temps dans la mythologie şi
La philosophie indienne.

PUBLICAŢII PRIMITE

LIVIU REBREANU, **ION**, traducere în limba spaniolă de VIRGINIA A COTRUŞ
445 pag. Ed. José Janés. Los scritores de Ahora.
Barcellona 1950

ARON COTRUŞ, **Poemas.** Con ilustraciones de Joachim Vaquero. Ed. Cultura Hispanica. 96 p. Madrid 1951. Volumul constă din două părţi: Partea întâi, subt titlul MONSERRAT, conţine poezii originale în limba spaniolă, cu un Prolog semnat de Francisco Maldonado de Guevara. Partea doua e **Rapsodia iberica** tradusă din româneşte, cu o introducere a lui José Camon Aznar despre „La poesia de Aron Cotruş".

Pamfil CARNAŢIU, **Basilio Aftenie confessore della fede cattolica in Romania.** În **„Osservatore Romano"**, 6 Iulie 1951.

CONSTANTIN PAPANACE, **La persecution des minorités aromounes (valaques) dans lespays balacaniques.** Le problème macedonien. (Mémorandum adressé à l'organisation des Nations Unies). Cetatea Eternă, 1951, 36 pag. (La multiplicator).

PETRU IROAIE, **Sulla questione della poesia popolare.** (Estras din revista **„Folklore"** Nr. 1-2 an. IV.) 14 pag. Napoli 1949.

— **Il mito di Garibaldi in Romania** (Extras din revista Storica del Risorgimento") pag. 15, Libreria dello Stato, Roma 1950.

— **Centenario di Eminescu.** Conţine poezii în traducere şi o conferinţă: „Mihai Eminescu, cenno storico-letterario". 12 pag. Roma 1950.

ANGEL RUGINĂ, **Social Liberalism.** The „Integral Democracy" of Tomorrow in the University of Portland Review, Mai 1951. pag. 34-42.

CUGET ROMÂNESC, anul I, Nr. 3, 36 pag. Buenos Aires, 1951.

MONITORUL Comitetului Naţional Român. Anul 1, Nr. 6, Iunie 1951.

BIBLIOTECA ROMÂNĂ DIN FREIBURG, Creşterea Colecţiunilor Bibliotecii Române, Mai-Decembrie 1950, 46 pag. Freiburg, 1951. (La multiplicator).

ROMÂNUL, anul I, Nr. 4.

MESAGERUL **(Le Messager).** An. I, Nr. 1, 15-30 Iulie 1951. Paris. Redacteur - Gerant **C. Ghinescu.**

LIBERTATEA, An. I, Nr. 1, Iulie 1951. **Madrid.** Apare sub îngrijirea unui comitet.

NATIONAL COMMITTEE FOR A FREE EUROPE. Centrul de cercetări şi informaţii, CRONICA ROMÂNEASCĂ, Jun. 1951. 100 pag. (La multiplicator).

CAIETE DE MĂRTURISIRE ORTODOXĂ, an II, Nr. 1, 15 Iunie 1951. Hamilton-Canada. (La multiplicator).

BILAN D'UN DEMI SIECLE

Cu plăcere deosebită facem loc, în coloanele ÎNDREPTAR-ului- acestui, „Bilanț" scris de Domnul **Roger Degornet**, Președintele Consiliului General al Senei și prieten probat al Românilor. **N. Red.**

Il y a 1500 ans, une humble fille du peuple de notre banlieue, Ste GENEVIEVE, repoussait devant la capitale le I-er Attila; comment un tel événement n'eût-il pas été évoqué devant le Conseil Général de la Seine, à l'aube de 1951, en attendant sa commémoration par des fêtes civiles et religieuses? Deux siécles plus tard, St LANDNRY, évêque de PARIS, fondait la Congrégation hospitalière des Soeurs Augustines de l'Hotel Dieu. Son successeur, Son Excellence Monseigneur FELTIN, a pu présider leur 13-ème centenaire, avec, à ses côtés, les représentants des populations de l'agglomération parisienne, et constater qu'éloignées au début du siècle de l'Hotel Dieu, les Soeurs Augustines ont retrouvé quelque place dans les établissements officiels, indépendamment de leurs fondations privées. Et voici que le patronage des mêmes autorités et sollicité, et, bien entendu, obtenu pour le tricentenaire du précurseur de l'instruction populaire, St Jean Baptiste DE LA SALLE dont les fils, dispersés ou „sécularisés", en 1904 sont aujourd'hui à la tête d'écoles populaires, de pensionnats, d'écoles commerciales, industrielles, agricoles. Dans le domaine de l'éducation, le régime légal est celui de l'émulation dans la liberté contrôlée; les oeuvres confessionnelles ont leur part dans la répartition des fonds publics. Tout récemment, les séances du Congrès d'une importante Fédération groupant notamment les oeuvres catholiques de vacances étaient présidées par des ministres en exercice, des vices - présidents de l'Assemblée Nationale ou du Conseil de la République, le Président du Conseil de la Seine.

Quand on se rappelle le climat officiel des premières années du siècle, qui ne furent pas sous ce rapport „la belle époque", l'évolution est réconfortante et doit donner courage et confiance aux militants de l'action temporelle.

La leçon, chers Amis roumains, ne vaut pas seulement pour la FRANCE.

Roger DEGORNET
Président du C. Général de la Seine

Pace și agitație în R. P. R.

„Pace" și **„agitație"**, două cuvinte care intră ca un refren în cele mai multe articole, note și informații din ziarele din R. P. R. După campania de strângere a semnăturilor pe Apelul pentru încheierea unui Pact al Păcii, **„lupta pentru pace"** a trecut într'o nouă fază: **„organizarea de convorbiri** pe grupuri profesionale, care vor desbate diferitele aspecte ale luptei popoarelor pentru pace". Prima convorbire a avut loc, în ziua de 9 Iulie, cu preoții diferitelor culte din Capitală.

Campania pentru pace răspunde nu numai intereselor politice, ci și unei profunde exigențe sufletești: dorului după fericire și liniște, ori căutării acelui loc, unde nu este durere și întristare. Învățătura comuniștilor vrea să ne asigure că desvoltarea sistemului lor va putea umple acel gol sufletesc. Și fiindcă preoții sunt (sau ar trebui să fie) cei mai sensibili la această stare sufletească, a doua fază a luptei pentru pace a început dela ei.

Campania de agitație, de **„largă și temeinică muncă de agitație"**, răspunde unei alte stări sufletești. Țăranii colectiviști, despuiați de proprietate și de bucuria de a avea gospodăria lor, nu mai lucrează cu tragere de inimă. Din toate părțile se semnalează nepăsare, delăsare, indiferență la adunarea recoltei agricole de vară. Dela gospodăria **Ciocârla de jos,** regiunea Constanța, e semnalat, de pildă, cazul unui sătean „care-și pierde vremea și reține și pe alții dela lucru cu tot felul de glume". Omul și-a păstrat, adecă, seninătatea și bunul simț de odinioară, pentru a descoperi laturea umflată și amarul în **„marea bătălie pentru strângerea recoltei, ori pentru pâinea poporului"**, cum o numește **„Scânteia"**. Țăranii din comuna **Fântânele** (Buzău) au găsit un alt expedient: în loc să secere grâul care nu va fi al lor, s'au dus să lucreze la vii (strugurii vor putea fi consumați și pe loc). Iar membrii sfatului popular din **Moinești,** după ce s'au lăsat aduși cu mașina la ședință, au pierdut toată ziua cu o discuție sterilă pentru repartizarea porumbului, scrie cu mustrare **România Liberă.** Se pare că țăranii au pierdut, odată cu pământul și imboldul pentru a lucra cu tragere de inimă, resemnându-se liniștindu-se în voia sorții. De aci cuvântul de ordine: **trebue combătută cu hotărîre orice mișcare de autoliniștire. (Scânteia,** 8 Iulie 1951).

Pentru a da imbold la muncă s'a introdus, în locul simțului de proprietate, noul surogat: **agitația.** Ea face parte din așa numita **muncă politică de lămurire,** „fără de care adunarea recoltei nu poate avea succes, chiar cu cele mai avansate mijloace tehnice".

La reușita **agitației** servesc, de obiceiu, două arme:

1) **Arma criticei și a autocriticei** „față de toate manifestațiile dăunătoare ale neglijenței, delăsării sau obiceiurilor înapoiate". **Vigilența** pentru a demasca **„concret și imediat"** orice infracțiune e datoria elementară a oricărui agitator. (E vorbă, adecă, de **spionare** și **denunț,** consacrate în acest sistem). Jurnaliștii care au datoria de a relata toate cazurile de neglijență au ajuns **adevărați** comandanți ai opiniei publice. Căci publicarea în ziar echivalează cu trecerea denunțatului pe mâna „Securității".

2) **Popularizarea și evidențierea fruntașilor** din orice ramură de activitate. Paginile ziarelor sunt pline cu astfel de cazuri de „popularizare": colectiviști care fac minuni depășind cu 100% planul, ori secerând până și noaptea **(Scânteia** îi caută cu lumînarea!); soldați care nu pot dormi de bucuria (!!) că vor secera mâine; întreceri însuflețite între diferitele gospodării, etc.

Cei dela ARLUS s'au complăcut să deosebească agitația **vizuală** (table de onoare pe care se scriu numele fruntașilor, gazete de perete, fotomontaje, afișe, expoziții etc.) de cea **auditivă** (conferințe, cântece, difuzoare ale stației de radioficare, etc.), după natura stimulentelor întrebuințate.

Pentru desfășurarea „agitației" s'a constituit categoria specializată a **agitatorilor,** constituiți în **brigăzi speciale de agitație** (până și „echipele artistice" sunt transformate uneori în brigăzi de agitație). Ei au frecventat, întâi, un „cerc de politică curentă", apoi un **„curs de agitație"** și, însfârșit, un curs seral de partid. După aceste cursuri **„privesc lumea cu totul cu alți ochi" (Scânteia,** 10 Iulie), înțelegând adecă „cu adevărat vieața, care ia pentru ei un conținut nou, mult mai bogat și mai adânc". Ca pâine de toate zilele le servește **Carnetul Agitatorului,** colecție de sfaturi pentru spionare, denunț și critică.

Cu acest sistem de îmboldire, surogat al dragostei firești pentru ogorul propriu, s'a adunat recolta în gospodăriile colective. Ziarele comuniste ne asigură că munca s'a desfășurat cu entuziasm și voe bună. Dar nu trebue să uităm că ele nu redau o situație de fapt, ci sunt **organe de agitație,** prezentând o stare de lucruri dorită. Cu acest, corectiv trebue să cântărim toate afirmațiile pe care le fac. Iar când opinia publică e exasperată de **agitație** și e gata să strige: **ajunge!,** agitatorii o servesc cu un alt preparat de aceeași marcă: **apelul pentru pace.**

F. Popan

CRITICA TEOLOGICA

Exercitarea celeilalte critici e dificilă. Ca să poți ține „s c a u n d e j u d e c a t ă" e absolut necesar să cunoști î n v ă ț ă t u r a d u m n e z e e a s c ă; să fii familiarizat cu ierarhia izvoarelor de adevăr în creștinism. Să nu opui o dispoziție a unui împărat bizantin unui canon al unui sinod ecumenic; să nu opui o decizie a sinodului dela București unui decizii a sinodului din Calcedon; să nu opui pe Châteaubriand lui Cyprian; nici pe Bulgakov lui Damaschin, ori lui Teodor Studitul. In acest sens, a ține scaun de judecată înseamnă a lărgi orizontul cu noui motive de cumpănire a lucrurilor, a atenua cu o măsură din afară pornirea spiritului de critică disolvantă, păstrând buna dispoziție sufletească în căutarea senină a adevărului.

ÎNDREPTAR

ZIARELE AMERICANE DESPRE DEPORTĂRILE ȘI PANICA DIN R.P.R.

Spicuim din presa de aici știri cu privire la ultimele evenimente ce au avut loc în țara pe care noi am părăsit-o, dar în care ne-au rămas inimile și copilăria — floare albă de cireș, țara viselor și a năzuințelor noastre, devenită peste noapte: Republică Populară.

„The Christian Science Monitor" — din Boston, unul dintre cele mai răspândite ziare americane, publică în numărul său din 6 Iulie o știre din Belgrad a agenției Asociated Press, din care reese că 36 de trenuri speciale, fiecare având câte 100 vagoane și cuprinzând aproximativ o mie de persoane, ridicate cu forța dela locuințele lor din satele și orașele de pe frontiera Româno-Jugoslavă, au fost îndreptate spre câmpurile de concentrare din interiorul României. Această deportare în massă, subliniază ziarul, a început în jurul zilei de 18 Iunie și lovește întrega populație civilă de pe frontieră, până la o adâncime de 37 de mile.

Ziarul canadian **„Le Droit"** din Ottava, a publicat deja în numărul său din 29 Iunie știrea de mai sus., adăugând în plus că zona evacuată este ocupată în mod progresiv de trupe sovietice ce vin din Ungaria. „Le Droit" mai spune că în afară de trenurile sosite în gara București și îndreptate apoi spre un lagăr de concentrare din Bărăgan, alte trenuri cu evacuați au fost semnalate în gara Brașov, de unde au luat apoi drumul Galați-Constanța, spre Marea Neagră.

Dat fiind faptul că toate aceste trenuri cu deportați bănățeni au cam luat aceiași direcție, ne face să credem că autoritățile comuniste și-au procurat pe calea aceasta un nou lot de robi pentru canalul Dunărea — Marea Neagră, în locul celor care din cauza tratamentului inuman și a lipsei de alimente, mor zilnic. (Presa din vest a publicat mai de mult o știre specificând că pe șantierele acestui canal mor zilnic între 38-45 persoane.)

Ziarul în limba germană **„Staats-Zeitung und Herold"** din New-York publică în numărul său din 15 Iulie, pe pagina întâia o știre din Viena, sub titlul: „Panică la București". Conform acestei știri, populația din Capitală, trăește de la un timp zile de groază și panică. Mii de familii, spune ziarul, care reușiseră să-și salveze bunurile din calea poftei nesățioase a regimului comunist, își văd — în urma celor petrlecute la Budapesta — amenințate de data aceasta nu numai bunurile ci însăși viața. (Menționăm că în ultimul timp zeci de mii de persoane din capitala Ungariei au fost ridicate noaptea de la domiciliu și au fost transportate undeva (?) în interiorul țării, la muncă forțată).

Majoritatea acestor oameni fac parte din clasa de mijloc, sunt foști comercianți, funcționari și intelectuali care nu au putut să facă în întregime, se pare, jocul comuniștilor . . .

N. Novacovschi

INTRECERE DE UNUL SINGUR

Subt titlul comic: **„O etapă a recoltei în circuitul ciclist al R. P. R.",** ziarul **Scânteia** din 7 Iulie 51 ne relatează o ispravă socialistă a cicliștilor. (Căci și în R. P. R. sunt organizate „întreceri" după modelul apusului imperialist. „Circuitul R. P. R." de pildă, s'a executat cu automobile de însoțire, cu manageri, cu arbitri, cu etape și zile de repaus; cicliștii sunt și aci grupați pe „echipe": Flamura Roșie, Armata, Ciocanul, etc. Mă rog, exact ca în **Tour de France,** ori în **Giro d'Italia.** Sau, mai bine spus: aproape exact. Fiindcă o abatere se întâlnește întotdeauna). **Scânteia** ne relatează că după etapa **Vatra Dorna-Cluj,** câștigătorul etapei, **E. Norhadjan,** s'a ridicat, la vremea mesei, și a cuvântat așa (în R. P. R. se vorbește fără încetare: a te „întrece" vreme de 5 ani de zile fără a mai vorbi, nu e cu putință!): Tovarăși! Mâine avem zi de repaus. Cu toate că am parcurs pân'acum aproape o mie de kilometri, eu propun să plecăm mâine dimineața într'o comună din apropierea Clujului și să dăm o mână de ajutor la strânsul roadelor bogate de pe câmp. De odihnit avem timp și după prânz. („Și după moarte", ar fi spus B. Franklin, ori N. Iorga! n. n.). Ați văzut pe întinsul câmpiilor ce belșug de grâne a rodit pământul drag. Mii și mii de muncitori dela orașe îi ajută pe frații lor de pe ogoare! . . .

Cuvintele lui Norhadjan (în ce limbă va fi vorbit? n. n.) au fost acoperite de îndelungate aplauze. Vom merge! Vom merge! - s'au auzit mii de glasuri. Vom merge la lucru! E vorbă de pâinea întregului popor, a spus, însuflețit, ciclistul Najdin dela uzinele „Grivița **Roșie**".

A doua zi de dimineață -spune ziarul- în fața gospodăriei agricole de stat **Bonțida-Jug** s'au oprit două autocaminoane cu cicliști, arbitri, mecanici și șoferi ai caravanei circuitului R. P. R. Subt comanda (liber acceptată!) a brigadierului Norhadjan, sportivii s'au împărțit în câteva echipe și au început „bătălia". Cădeau snopii . . . ca dușmanii! Căci între spicul de grâu al pământului țării și străinul care-l taie (pentru el) dușmănie este!

După „biruință" un Norhadjan oarecare a mai ținut o însuflețită cuvântare, apoi sportivii s'au îndepărtat. (Oamenii de specialitate știu ce însemnează pentru un ciclist, pentru un boxeur, ori pentru un campion de tenis abaterea gravă dela „program" în preziua întrecerii. Căci rostul **campionatelor** este altul. Dar dincolo de Perdea totul are limită. Se copiază totul până la un punct: **propaganda imediată** pentru ordinea socialistă. Aci totul se valorifică **politic.** Până și credința în Dumnezeu. Generalisimul Stalin, a trimis, de pildă, în vremea războiului, calde telegrame de mulțumire și felicitare reprezentanților Bisericii ortodoxe ruse -mitropoliților Alexei și Nicolae- pentru organizarea și comandarea, în numele lui Hristos, a bandelor de partizani, bărbați și femei).

Circuitul R. P. R. s'a sfârșit. L-a câștigat E. Norhadjan. Pe echipe a învins „Flamura Roșie". Totul după plan!

Căci în aceasta constă minunea: în R. P. R. este o „întrecere" necontenită, dar **concurent** nu există. Totul e acolo **predestinat** și totul se face **cu unanimitate!** Precum la noi o cruce și un botez, așa acolo: o Republică și un Împărat. (Care locuește undeva, dincolo de Republică). Rival nu există, nici în cele mai omenești dintre întreceri. Întotdeauna „cel mai însuflețit", („cel mai bun") e recunoscut, fără murmur, de toți cei care țin la viața lor. Asta este minunea realizată de regimul de „libertate **populară** democratică"; spre deosebire de „libertate democratică"; sau de **libertate** fără adjectiv.

GER

CUVÂNT

Strămoșii noștri, după distrugerea rosturilor romane de către barbari, n'au putut săpa obligațiunile lor morale în piatră sau în marmoră, ci le-au legat de vorbe, care cuprind, cum putem să ne convingem, pagini importante din frământările și fermentările spiritului lor creator și conservator.

Supunând meditării cititorului aceste considerațiuni generale, încheiu cu altă strofă din aceeași poezie a Basarabeanului Mateevici: „Limba noastră-s vechi izvoade, Povestiri din alte vremuri, Și citindu-le înșirate, Te 'nfiori adânc și tremuri".

SEVER POP

Știri din R. P. R.

Aspirația unui scriitor din Apus ar putea fi aceea de a primi premiul Nobel. Aspirația unui romancier de după Perdea e de a fi pus în discuție de „colhoznicii sovietici". Onoarea aceasta i-a fost hărăzită la noi lui Sadoveanu. **Fierarul colhoznic** Maxim Ciuprac din Colhozul „Gastelo", regiunea Minsc, a citit un referat despre opera literară a marelui scriitor român. Colhoznicul Alexandru Vodeico a citit o recenzie asupra nuvelelor lui Sadoveanu.

*

Elena Beran, profesoară la un liceu de băeți ne vorbește într'un articol din **România Liberă** (1 Iulie 51) despre „Sarcinile Profesorilor de limba română". Întâia sarcină (științifică!) a profesoarei a fost aceea de a arăta erorile ideologiei școlii ardelene „vândută burgheziei". Aci s'a executat. I-a fost mai greu cu „aplicarea învățăturii staliniste în predarea limbii și literaturii române în școli". Căci iată ce mărturisește: . . . „învățământul nu a acordat gramaticei atenția ce i se cuvine. Manualele școlare ilustrează această subapreciere a gramaticei în învățământ. O altă deficiență în munca din acest an a fost subaprecierea problemei stilului. Trebue menționat faptul că mai sunt elevi care părăsesc școala fără să-și fi însușit temeinic ortografia, care fac greșeli grosolane, gramaticale și de ortografie".

Aversiunea D-nei Elena Beran față de școala ardeleană și curentul latinist ne reamintește un articol publicat în **Scânteia** din 7 Ianuarie 51, în care se neagă pur și simplu latinitatea poporului nostru. Iată ce se spune în articol: „Prin săpăturile făcute la Canalul Dunăre-Marea Neagră s'a făcut o descoperire foarte importantă. Este vorbă de descoperirea unei inscripții slave din anul 943 după Chr. -cea mai veche inscripție slavă cunoscută până acum."

„În legătură cu studiul problemei slave în cursul inferior al Dunării, săpăturile dela Garvan (Galați) ne-aupus la dispoziție noui cunoștințe referitoare la cunoașterea desvoltării societății în sec. X-XII. Descoperirile făcute dovedesc că pe aceste locuri locuiau pescari, vânători și agricultori care întrebuințau vase de lut cu inscripții slave și întrețineau legături spre nord-est și cu Bizantul". Apoi **Scânteia** continuă: „Datorită descoperirilor arheologice făcute în 1949 și 1950, s-a format o nouă teorie științifică (!) asupra formării poporului român. **Pe vremuri se credea că cucerirea romană a adus cu sine procesul de civilizare și că elementul roman a fost factorul determinant la formarea poporului român." Azi însă nu se mai crede așa.** Motivul? Aplicarea „învățăturii staliniste" care confundă **invențiile** cu **descoperirile.**

*

La întâlnirea de atletism care a avut loc la Moscova între U.R.S.S., R.P. Polonă și R.P.R., Rușii au câștigat după planul înainte determinat. Atleții români s'au evidențiat numai la probele de săritură în lungime (7,09 m.) și înălțime (1,96 m.)

Urmarea firească a deprinderii spiritului iepuresc, în cei șase ani de stăpânire bolșevică!

*

Compozitorul Leon Klepper a închinat Canalului Dunăre-Marea Neagră un poem simfonic, intitulat „Drumul Dunării spre mare". Poemul e destinat să acopere tragedia miilor de deportați la munca forțată!

*

Tribunalul militar din București, Secția II-a, judecând un lot de elemente care au găzduit persoane urmărite de către autorități, a dat în ziua de 10 Iulie 1951 următoarea sentință de condamanare: Lumperdeanu Ana, Lant Vasile, 1 an închisoare corecțională; Dadarlat Vasile, 6 luni închisoare corecțională. Drimba Iuliana și Leonte Ana, 1 an închisoare corecțională. Sentința aceasta constitue, totodată, un sever avertisment pentru cei care procedează cu ușurință la găzduirea, fără forme legale, a persoanelor străine sau cunoscute.

*

Peste câteva săptămâni așteptăm să citim condamnările dezertorilor, încă neîmpușcați, în **„lupta pentru strângerea recoltei".** Bătălia e dusă fără cruțare de energii nu numai pe ogoare, ci și în coloanele tuturor ziarelor. Cuvintele de ordine sună: „Nici un bob din grânele ce înseamnă pâine pentru poporul muncitor (din Rusia!) nu trebue să se piardă"; „Să nu uităm că strângerea recoltei este în momentul de față sarcina cea mai însemnată", etc. Și într'adevăr este o sarcină grea pentru țăranii care trebue să renunțe la grâul strâns cu sudoarea lor. „Predarea cotei la colectare — găsim, ca un refren, în ziare — este o datorie de cinste, datoria patriotică a fiecărui țăran muncitor, a fiecărei gospodării colective și de Stat". Dar țăranii nu se lasă amăgiți de vorbe și răspund uneori pe același ton. Cei din regiunea Dolj, codași la recoltare, au plănuit acest răspuns: **Ei încep secerișul când pârâie paiul la noduri".** Alteori „sabotează" deschis „lupta pentru pâinea poporului", încercând să salveze ceva și pentru ei. De aci reacțiunea guvernamentală: „O atenție deosebită trebue dată pazei lanurilor, clăilor, șirelor de snopi, precum și ariilor. Acum, mai mult ca oricând, trebue sporită **vigilența".** Subt formă de ajutor dat poporului muncitor dela țară, guvernul a mobilizat la sate soldați, muncitori din fabrici, elevi deșcoală, pioneri, agenți pedeștri și călări, ca să supravegheze mersul „luptei pentru adunarea recoltei". Câtă deosesebire față de vremurile blestemate dinainte, când secerișul era o sărbătoare și umplerea sacilor cu grâu o bucurie a celui ce-și vedea sacilor cu drâu o bucurie a celui ce-și vedea sudoarea frunții răsplătită de binecuvântarea lui Dumnezeu!

G. A. T.

În chestiunea unei . . . inovații dogmatice

Intr'unul din articolele D-sale, ocazionale, asupra Ortodoxiei în general și asupra Ortodoxiei românești în special, D-l D. C. Amzăr face următoarea afirmație:

«Nae Ionescu este primul gânditor român care a vorbit de iubire ca instrument de cunoaștere. El mergea chiar până acolo încât pretindea că există o **logică** specific ortodoxă având-și rădăcinile metafizice în purcederea Duhului Sfânt **numai** dela Tatăl și deosebindu-se prin aceasta fundamental de logica apuseană, logica lui **filioque.** Din nefericire nu i-a fost dat acestui excepțional reprezentant al spiritului românesc să-și formuleze mai precis această idee și mai ales să-i dea forma definitivă în **Manualul** la care începuse a lucra». (D.C. Amzăr, **Ortodoxismul,** „Patria" an. III, nr. 1).

Trecând peste surprinzătoarea confuzie între diferitele domenii de activitate spirituală (cunoaștere-trăire, logică, religie, metafizică) de care aspra disciplină spirituală a lui Nae Ionescu nu poate fi vinovată, și lăsând, deocamdată, la o parte povestea unui manual de **Logică** — poveste pe care alții o cunosc mult mai bine decât D-l A. —, mă socotesc dator față de memoria lui Nae Ionescu a interveni aci în chestiunea unei afirmațiuni grave pe care alineatul sus-citat o închide.

D-l A. afirmă că Nae Ionescu avea intenția să-și zidească manualul său de Logică pe dogma purcederii Sfântului Duh și anume: **numai** dela Tatăl. (Sublinierea este a D-lui. A.). D-l A. cunoaște, fără îndoială, disputele trinitare și hristologice care au frământat, veacuri întregi, viața Bisericii. (Altfel nu și-ar putea îngădui să învețe pe alții **ortodoxie!**). D-l A. știe -presupunem- că precizarea „numai dela Tatăl" **(ek mónou Patrós)** este o **inovație** în simbolul credinței. În simbolul Niceo-Constantinopolitan stă scris: **„care dela Tatăl purcede" (tò ek toù Patrós ekporevómenon")**. Adverbul **„numai" (mónou)** este deci un adaus. Adausul acesta trebue respins categoric, pentrucă:

a) taie Bisericii lui Hristos posibilitatea explicării **modalității purcederii** (ex: „dela Tatăl **prin Fiul"**, cum învață unii Părinți orientali);

b) taie Bisericii posibilitatea eventualei întregiri: (ex: „dela Tatăl **și dela Fiul"**, cum învață Părinții occidentali). Căci Biserica are și dreptul și datoria de a **explica** și de a întregi (nu de **a anula**), la nevoe, tezaurul învățăturii existente. (De pildă, Simbolul dela anul 325 a fost completat la anul 381). Și deaceea încercarea de a hotărî tu, judecând sub specie aeternitatis: **„numai** dela Tatăl", trebue respinsă. Că adausul „numai" (mónou) este o **inovație** în Simbolul Credinței o recunoaște, între alții, chiar și S. Bulgakov, pe ale căruia urme îngână azi atâția . . . „ortodoxie".

Am purtat, alături de Nae Ionescu și subt îndrumarea lui, vreme de 7 ani de zile, la **Cuvântul,** lupta împotriva „înnoirilor nefirești" în Biserica ortodoxă. Și la revista de critică teologică **Predania,** al cărei suflet tot el era, ne-am străduit pentru aceea" ordine vie în câmpul vieții și gândirii ortodoxe". Să-mi fie îngăduit a pretinde că cunosc **teologia** lui Nae Ionescu. Și cunoscându-o, să afirm că inovațiile dogmatice ce i se pun, acum, în seamă — din motive pe care refuz să le apreciez — decurg dintr'un condeiu care nu se controlează suficient.

G. Racoveanu

ARHIERIE PESTE ARHIERIE!

Buletinul de informație exactă, B.I.R.E., anunță, în numărul său din 30 Iulie a. c., că după informațiuni pe care le deține chiar «din cercurile Patriarhiei Ecumenice» P. S. Vasile Leu **«va fi hirotonisit, în curând, ca Episcop».** (De data asta, în Istanbul). Dacă, însă, la 30 Iulie B.I.R.E. anunță hirotonisirea «în curând» a «Prea Sfințitului», înseamnează că până la această dată (30 Iulie 1951) «Prea Sfințitul» **nu era încă episcop.**

Dar B.I.R.E. este informat (mai bine decât cetitorii lui!) că pagina primă a foii «Făclia» **din 31 Martie 1951** era acoperită de textul unei «pastorale» de Paști. (Deși ortodocșii nu serbau atunci Paștile). Pastorala aceasta era semnată: **«† Episcop Victor Leu».** (Semnătura era dată în facsimil; ca să nu mai fie îndoială!).

Și acum o întrebare pentru organul de informație cinstită:

Dacă la 31 Martie 1951 numitul **era episcop,** cum ar putea cei din Istanbul să-l arhierească încodată? (Căci rânduiala dela Arhieraticon nu cunoaște atâta . . . concentrare de arhierie intr'un biet de om!). Iară dacă la 31 Martie 1951 cel ce semna: «†Episcopul Victor Leu» **nu era episcop,** în ce lumină apar . . . informatorii (și apărătorii «bieților preoți din exil») în fața cetitorilor?

GER

*

Domnul **Dr. med. Niculiță Pop** și-a omologat diploma de medic obținută în România, trecând examenele la Universitatea din Louvain.

Domnul **Ing. Romul Vuia** a fost declarat **doctor** „Mit Auszeichnung", susținând teza despre **„Experimentelle Untersuchungen über Schaufelschwingungen bei Dampf- und Gasturbinen".** Lucrarea, premiată de industria germană, va apare în Springen Verlag. Berlin-Heidelberg.

Domnul **Constantin Nagacevschi** a trecut teza de doctorat la Universitatea din Tübngen, cu Prof. E. Gamillscheg, tratând un subiect din literatura franceză (Concretizarea abstractelor în l. franceză).

Congresul Eparhial din Chicago

EPISCOPIA ORTODOXĂ A AMERICANILOR DE ORIGINE ROMÂNEASCĂ RUPE LEGĂTURILE CANONICE CU PATRIARHIA ROMÂNĂ

EPARHIA PRIMEȘTE STATUT ȘI REGULAMENT NOU. SE ALEGE EPISCOP NOU

În zilele de 1, 2 și 3 Iulie a. c. s'a ținut la Chicago congresul bisericesc al „Episcopiei ortodoxe române misionare în America". Au participat aproape toți preoții și delegații parohiilor.

Congresul a luat următoarele hotărîri:

1) Episcopia rupe orice legătură, chiar și cea canonică, cu Patriarhia Română.

2) Ea își schimbă denumirea de „Episcopie Ortodoxă Misionară în America", în aceea de „Episcopia Ortodoxă Română din America".

3) Se aprobă propunerea Consiliului Episcopesc de a se acorda drept de vot deliberativ tuturor femeilor care sunt membre de sine stătătoare ale unei parohii.

4) Se refuză recunoașterea episcopului trimis de Patriarhia Română.

5) Se alege episcop nou, în persoana Domnului Viorel D. Trifa.

Comentariile noastre:

a) Cine va încerca să tăgăduiască faptul că la Chicago au hotărît, într'adevăr, reprezentanții legiuiți ai poporului bisericesc, va sfârși în ridicul: e suficient a ceti lista numelor participanților spre a fi în clar asupra acestui lucru.

b) Încercarea adversarilor de a bate monetă „politică" din faptul că unui episcop trimis de Patriarhia (și de guvernul comunist) din R.P.R. Congresul dela Chicago i-a opus în persoana noului ales un legionar, va fi sortită insuccesului. Alegerea nu are, într'adevăr, nici o legătură cu trecutul politic al celui ales. Dealtfel acesta a ținut să se lepede în fața Congresului electoral, nu numai de antisemitism și de legionarism, ci și de naționalism, punându-l pe seama vârstei de 20 de ani.

c) Dreptul de vot pe care Congresul l-a acordat femeilor, „trecând peste anumite prejudecăți" **— cum se exprimă foaia oficială a eparhiei — constitue o** inovație **în viața Bisericii ortodoxe Toată legislația canonică a Bisericii este împotriva acestei inovații.**

d) Declarația solemnă a congresului că dreptul omului de a-și conduce în mod liber viața „nu poate fi umbrit de nimeni și de nimic" **are nevoe de precizări, pentru a se putea împăca cu cealaltă declarație:** „P. C. Preoți și Delegații mireni arată lumii întregi că Ortodoxia românească în America n'a murit".

e) Ruperea legăturilor canonice cu Patriarhia sunt pentru totdeauna? Sau sunt numai pentru vremea în care Sinodul dela București stă subt comandă politică? După alungerea Rușilor și după purificarea vieții bisericești de acolo, se va supune episcopia din Cleveland hotărîrilor Sinodului liber **dela București? Se va supune, chiar dacă acest Sinod** liber **nu va recunoaște „ortodoxia" tuturor hotărîrilor congresului dela Chicago?**

Dorim conducerii eparhiei ortodoxe române din Cleveland multă înțelepciune în cârmuirea corăbiei credincioșilor pe aceste vremi bântuite de furtună. Căci numai cineva osândit de Dumnezeu s'ar putea bucura văzând cum turma părăsește staulul spre a cădea apoi pradă lupilor care așteaptă doar vremea lipsei de vigilență a păstorilor.

R

† ION HAMPO

După îndelungată și grea suferință, Ion Hampo, soldat care a luptat împotriva celor fără de Dumnezeu, a trecut din viața aceasta, în vârstă de 60 de ani. A fost îngropat în München, Waldfriedhof, Sâmbătă 21 Iulie 1951.

✵

ÎNTR'O CHESTIUNE DE . . . PERSPECTIVĂ

Foaia episcopiei Americanilor de sânge românesc crede a ști că ÎNDREPTAR e **„foaie catolică".**

Acuma . . . faptul de a fi catolică nu constitue pentru o foaie în niciun fel, un **capitis diminutio.** ÎNDREPTAR nu este, însă, foaie romano-catolică. Pentru oamenii care știu ce este ortodoxie, ce este romano-catolicism și ce, protestantism (și care sunt totodată și oameni de bună credință!) nu e nevoe să insistăm; și dacă „invectiva" celor de peste ocean n'ar depăși o chestiune personală, n'am fi înregistrat-o. Ea pune însă o problemă importantă, cel puțin prin actualitatea ei: **aceea a indiciilor după care putem împărți publicațiile creștine în romano-catolice, ortodoxe, ori protestante?** Folosim prilejul pentru a face aci precizările noastre.

Dacă în încercarea de stabilire a „ortodoxiei", ori a „catoliciei" unei publicațiuni se pleacă dela **certificatul de botez al** „scriitorului", lucrul e simplu; numeri, tragi linie și aduni. În cazul acesta „Solia" s'ar chema că e foaie ortodoxă 100%; iar „Îndreptar" ar fi cam 50% ortodox și 50% „catolic". Căci acesta este adevărul: la **Îndreptar** scriu ortodocși, romano-catolici și ortodocși uniți cu Roma. Scriu și rămân ceea ce sunt: ortodocși, romano-catolici și uniți.

Dacă, însă, preocuparea noastră depășește **formalul** și înfruntând lenea de cugetare caută să pătrundă inima lucrurilor: **conținutul** publicației, atunci, evident, lucrurile capătă altă înfățișare. Judecând după ceea ce se publică într'însa, prea adesea „Solia" e foaie protestantă. Și tot așa dacă ai judeca-o după scrisul pe care i-l trimite câte un „ortodoxist" care aici se mărturisește a fi **„creștin în general"** ai socoti-o publicație . . . „rascolnică"; atât de **habotnic** ortodox e scrisul creștinului în general.

Judecată, acum, după conținutul ei foaia ÎNDREPTAR se dovedește a nu se abate, întru nimic, dela învățătura **ortodoxă** a Bisericii **catolice** și **apostolice.** Căci deși niciunul dintre noi nu e „creștin în general", ci fiecare rămâne ceea ce este, (adecă, ortodox, catolic, unit) învățătura din coloanele **„Îndreptarului"** nu contravine, întru nimic, nici ortodoxiei **(adevărate),** nici catolicismului, (așa cum este el **într'adevăr;** nu cum am auzit, sau cum am citit noi că ar fi el).

„Secretul" acestui . . . tur de forță? E foarte simplu: rămânerea, în permanență, la ceea ce este **esențial** și uitarea **voită** a neesențialului.

R.

SUBȚIRĂTATE CĂZĂCEASCĂ

Primim la redacție copia în facsimil a unei adrese a Patriarhiei Române către Părintele Nestorian Cicală din Windsor. Adresa care are en-tête-ul „Patriarhia Română, cabinetul I.P.S. Patriarh" și poartă numărul 580/51, este un fel de răspuns la o intervenție a preotului N. Cicală la Patriarhie. După ce amintește intervenientului tot ce acesta a publicat „împotriva episcopului său" (ediția de București-Sibiu), împotriva Sf, Sinod (R.P.R.) și „chiar împotriva patriei noastre" (adecă Rusia), Patriarhia pornește cu voe bună la atac:

«Căutând să ne informăm cine este persoana care poartă un nume atât de bizar — „Nestorian Cicală" — cu rezonanță „eretică" altfel, dar exprimând în realitate o plictisitoare „cicăleală" — am putut afla că e vorba de un personaj cu multe isprăvi la activul său și cu accentuate apucături de aventurier. Iată pe scurt portretul acestui om:»

Și după ce face, în cărbune, portretul preotului răsvrătit, motivează și anunță:

«Ți-am spus toate aceste lucruri, care lămuresc persoana și caracterul Cuvioșiei Tale, spre a-ți putea da seama de situația inadmisibilă, din punct de vedere moral, canonic și legal, în care te găsești.

Și acum îți facem cunoscut că, pe baza scrisorii Cuvioșiei Tale și pe baza celor scrise în buletinele semnate de Cuvioșia Ta, vei fi trimis în judecata Juriului pentru disciplina monahilor — fiindcă din punct de vedere canonic te găsești sub autoritatea Arhiepiscopiei Bucureștilor, dela care n'ai cerut și obținut carte de eșire, — spre a da seama de toate neadevărurile și defăimările ce ai răspândit în scris despre Biserica noastră Mamă, despre conducerea ei, ca și despre Patria noastră.»

Apoi încheie:

«Comunicându-ți toate cele de mai sus, te rugăm să primești Cuvioase Părinte, expresiunea sentimentelor noastre frățești în Domnul Nostru Iisus-Hristos».

Semnează: **«Preot N. Cazacu,**

Din încredințarea Înalt Prea Sfinției Sale Patriarhului Justinian."

În R.P.R. se cetește astăzi, mult, **Gogol.** „Scrisoarea" hetmanului **Taras Bulba,** face școală, la Patriarhia Română, (Nici secretarul particular al Patriarhului nu a fost ales la întâmplare: numele i-a adus noroc.! Căci tot ce se face acolo astăzi, numai spre slava „geniului" căzăcesc se face).

GER

LIMBILE LITURGICE

PREJUDECĂȚI

Cine cunoaște superficial obiceiurile din Apus e ușor să-și formeze prejudecata, că limba liturgică admisă în Biserica Catolică ar fi exclusiv latina. **Fixarea limbii latine pentru partea catolicilor de rit roman e rezultatul unui proces istoric, care s'a desvoltat aci, nu al vreunei rânduieli apostolice sau dumnezeești, care să impună peste tot această limbă. La menținerea ei a contribuit preocuparea de a consolida cât mai mult -chiar și prin limbă- unirea între diferitele comunități creștine. Am auzit pe un Irlandez vorbind de mângâierea ce a avut-o, găsind exact aceeași slujbă ca acasă, în diferitele țări pe unde l-a dus soarta în anii de războiu. Aceeași preocupare pentru menținerea unității o găsim, dealtfel, la mai multe comunități de confesiune ortodoxă, care mențin slava veche, sau greaca (koine), limbi tot atât de moarte ca latina.**

În Orient s'a impus însă tot mai mult celălalt punct de vedere, pentru noi cu mult mai îndreptățit: mai mult folosește un cuvânt pe înțeles, decât mii de cuvinte în limbă străină.

Acest principiu a fost respectat dela început și în Biserica catolică. Astfel, pe lângă limba latină, mai întâlnim aci următoarele limbi:

1) Limba greacă, **întrebuințată chiar și în apropierea Romei, la Grottaferrata, ori în cele două dieceze italo-albaneze din sudul Italiei. (Între 3 și 10 Aprilie din acest an s'a ținut la Palermo unul din cele mai reușite congrese internaționale de studii bizantine).**

2) Limba slavă **veche folosită de catolicii ukrainieni (circa 6.000.000), ruși (17.000 în emigranță), bulgari (6.000), iugo-slavi (15.000), slovaci (100.000).**

3) Limba arabă **(Melchiți, în parte Maroniți și Copți).**

4) Limba armeană **(la Armenii din Siria, Mesopotamia, Grecia, România, Belgia, Franța, Italia America).**

5) Limba siriacă **(catolicii de rit antiochian, maronit, chaldeu).**

6) Limba georgiană **veche (Georgieni).**

7) Limba coptă **(Egipt).**

8) Limba abisină **(Ghe'ez), la catolicii din Abisinia.**

9) Limba maghiară **folosită, îndeosebi, de ukrainieni maghiarizați.**

10) Limba română, **în care fac slujba Românii uniți cu Roma. Noi Românii, atât ortodocși cât și catolici, suntem printre puținele popoare creștine care întrebuințăm o limbă vie, înțeleasă de toți credincioșii. Ne gândim la limba întrebuințată la Sf. Liturghie. Căci la celelalte servicii religioase și rugăciuni se folosește, în bună parte, limba vie chiar și în ritul roman.**

Biserica catolică nu numai că admite, dar și sprijină menținerea diferitelor limbi. Pius XI-lea -ca să citez un caz relativ recent- a întărit prestigiul limbii slave pentru Ukrainienii și Rușii anexați după întâiul războiu mondial Poloniei, și amenințați de latinizare și polonizare de către autoritățile locale (Motu proprio: „Quam sollicita", 21 Dec. 1934).

Oamenii de bună credință **nu pot, deci găsi în limba liturgică un motiv de deosebire,** de discuție **ori de rivalitate între biserici. Această multiplicitate și variație ne desvălue universalitatea și bogăția Bisericii lui Hristos.**

F. POPAN

CONGRESUL INTERNAȚIONAL PENTRU PROBLEMELE VIEȚII RURALE

Subt președinția Excelenței Sale **O'Hara** (nu fostul nunțiu dela București), s'a ținut la Roma, în primele zile ale lunii Iulie, un congres internațional creștin, care s'a ocupat de problemele vieții rurale.

În audiența acordată, Papa Pius XII a reliefat, între altele, influența nefastă a sistemelor **marxist** și **liberal** asupra organizării vieții rurale. Amândouă sistemele transformă vieața la țară într'o simplă **anexă** a „orașului". Marxismul „a căzut în superstiția tehnicismului sau a industrializării fără socoată. „Colectivizarea" muncii agricole după chipul uzinei, degradarea vieții agricole, reduse la mână de lucru pentru producția industrială, iată unde duce marxismul. Dar, iată, unde duc, în aceeași măsură, principiile fundamentale ale liberalismului economic, îndată ce căutarea profitului din partea capitalismului financiar apasă cu toată greutatea asupra vieții economice; îndată ce legăturile economiei naționale sunt considerate unilateral în vederea pieții, ca simple mecanisme ale câștigului. Iată, deci, că consecințele pentru populația dela țară, amăgită de sistemul capitalist sunt aceleași: ea devine, ori un simplu rezervor de mână de lucru, ori cade în letargia unei existențe mizerabile supuse celor mai periculoase tensiuni".

Aceste gânduri par deosebit de bine venite când citim în ziarele din R.P.R., din această lună, despre campania pentru seceriș, desțelenire, adunare a recoltei, etc. Aflăm din aceste ziare că pe ogoarele din țară au năpădit în acest an muncitorii din fabrici, soldații (unii nici nu puseseră încă mână pe seceră), „brigadierii", «păzitorii pe cal» și până și bicicliștii care iau parte la circuitul R.P.R. în curs de desfășurare. Cu ce suflet poate lucra săteanul, furat de pământul și de avutul său, și năpădit de lume străină? Despuierea forțată de sentimentele care-l legau de glia lui și-i împleteau viața la el acasă, nu poate duce nici chiar din punct de vedere economic la un rezultat statornic și mulțumitor.

F. P.

ÎNDREPTAR apare odată pe lună. Redacția și Administrația: Dr. Flaviu Popan, München 5, Kapuzinerstraße 38. DEUTSCHLAND, US-ZONE.

Buchdruckerei Freisinger Tagblatt